

SAK 33-12 UTTALE REGIONAL PLANSTRATEGI

Saksopplysning

Buskerud fylkeskommune har starta arbeidet Regional planstrategi for Buskerud 2013 – 2016. Fylkesutvalet i Buskerud handsama forslag til regional planstrategi i møte 6. juni 2012.

Utvalet fatta vedtak om å sende forslaget til høyring og legge det ut til offentlig ettersyn.

Viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med den regionale planstrategien er m.a.:

- Regional planstrategi for Buskerud 2009-2012
- Grunnlagsdokument for Regional planstrategi for Buskerud 2012-201 (Østlandsforskning, Tor Selstad og Per Kristian Alnes, 2012)
- Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging (kong. res. 24. juni 2011)
- Buskerudstatistikk, 2011

Det har vore gjennomført ein prosess der representantar frå kommunane, kommuneregionane, statlege etatar og ein del sentrale organisasjonar har delteke og gjeve innspel til arbeidet. Fleire dialogmøter og ei administrativ høyring i fyrste halvdel av mai i år har også stått sentralt i denne prosessen.

Regional planstrategi skal gjera greie for viktige utviklingstrekk, utfordringar og utviklingsmogelegheiter og ta stilling til kva tema som skal handsamast i den vidare planlegginga. Dei prioriterte tema skal innehalde oversyn over føremål, type plan, medverknad og organisering. Den regionale planstrategien skal vedtakast av regional planmynde (fylkestinget) etter formell høyring og sendast over til Kongen for godkjenning. På grunnlag av planstrategien skal det utarbeidast planar for dei tema som er prioritert.

Frist for å komme med uttale er 10. september 2012.

Visjon for Buskerud

«Et bærekraftig og innovativt Buskerud som fremmer næringsutvikling og bolyst».

Vi ønsker:

- *å utvikle Buskerud til et fylke med høy kompetanse basert på forskning og innovasjon, variert næringsliv, effektivt og miljøvennlig transportsystem, attraktive byer og lokalsamfunn der barn og unge trives og kan skape en fremtid.*
- *å utvikle lokalsamfunnene til dynamiske kultursentra der barn og voksne kan leve i et sosialt og utviklende miljø som er basert på menneskerettighetene og frie for vold, rasisme og diskriminering og der fortidens kulturarv er tatt vare på for fremtidens kunnskap og opplevelser.*
- *en utvikling som er kjennetegnet av mindre forurensning, færre trafikkulykker og vern av verdifulle jordbruks- og naturområder.*

Strategiske satsingsområde 2013-2016

Gjennom denne planstrategien skal fylkeskommunen prioritere dei viktigaste innsatsområda innanfor regional planlegging dei komande fire åra. Område der fylket står overfor utfordringar og mogelegheiter som best kan løysast gjennom ein brei og involverande regional planprosess er prioritert.

Mykje av det som det er peika på både i staten sine forventningsdokument og i dialogmøter har vore, og er, også tema i planprosesser som er starta opp med bakgrunn i forrige planstrategi.

Dialogmøter med kommuneregionar, med statlege aktørar, organisasjonar og interne einingar vinteren 2012 understrekar særleg eit behov for innsats knytt til:

- kunnskap og vidaregåande opplæring med fokus på fråfall, og utdanning tilpassa næringslivet sine behov
- mange samferdselsrelaterte spørsmål:
 - Buskerudbyen sine utfordringar med stor vekst i folketalet og behov for et betydeleg kollektivløft
 - områda utanfor Buskerudbyen har også stort behov betre vegar og betre kollektivløysingar. Hallingdal understrekar reiselivsnæringa sitt transportbehov frå både aust og vest.
 - gode vegsamband til Oslo som ikkje går gjennom Drammen er særleg aktuelt frå Røyken/Hurum og frå Ringerike
 - betydeleg jernbanesatsing mot både Ringerike (Ringeriksbanen) og Kongsberg.
- areal- og transportutfordringar relatert til klimaproblematikk
- utfordringar knytt til stadsutvikling og senterstruktur
- det offentlege sin rolle som tilretteleggar og vertskap for eit bærekraftig næringsliv. Vertskapsansvar for den globale høgteknologiindustrien på Kongsberg og for reiselivet i Hallingdal har vore særleg fokusert.

Fylkeskommunen prioriterar strategiske innsatsområde for perioden 2013-2016 med bakgrunn i:

- det nasjonale forventningsdokumentet og vurdering av kva som er særleg aktuelt for Buskerud
- innspel gjennom dialogmøta om kva som er særleg utfordrande for Buskerudsamfunnet
- ei strategisk vurdering av kor eit regionalt plangrep kan bidra til å løyse utfordringar og stimulere til ei ønska utvikling av Buskerudsamfunnet.

Planprogram vil bli utarbeida ved oppstart av alle regionale planar. Dette vil avklare problemstillingar og rammer for planprosessen for kvar enkelt plan nærare.

I den nye regionale planstrategien er det foreslått følgjande nye regional planar:

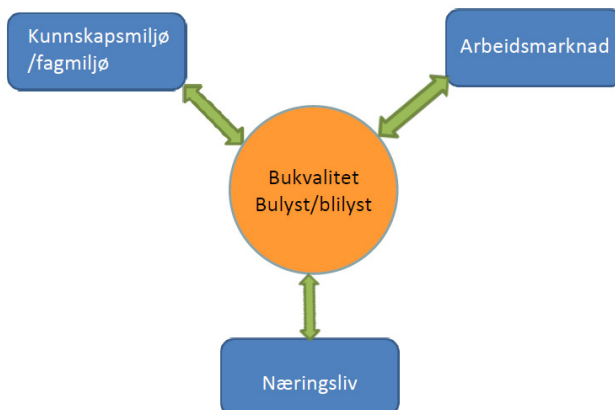
- *Regional plan for kunnskapssamfunnet*
- *Regional areal- og transportstrategi*
- *Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping*
- *Regional plan for det flerkulturelle Buskerud fylkeskommune*
- *Regional plan for kulturminnevern*
- *Interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark*

Planstrategi for Buskerud 2009-2012 har 8 hovudområde som er føresett at blir følgt opp med vidare planar. I tillegg til dette er det også utarbeida eller pågår arbeid med ein del andre planar (sjå kap. 6 i høyringsdokument).

Vurdering

Dagleg leiar vel m.a. å vurdere Buskerud fylkeskommune sin regionale planstrategi i forhold til prosess med revidering av Strategisk plan for Hallingdal.

Forslag til visjon for Buskerud «*Et bærekraftig og innovativt Buskerud som fremmer næringsutvikling og bolyst*», samsvarar godt med modell som me har nytta i samband med revidering av strategisk plan.

Figur, Modell Strategisk plan for Hallingdal

I denne samanheng vil dagleg leiar peika på tre forhold:

- Demografi, omsorgsrata

Hallingdal har gjennom fleire år hatt ei viss befolkningsauke og folketallet i Hallingdal har aldri vore høgare. Samstundes er det viktig å sjå på alderssamansetning og utvikling over tid. Som det er peika på i rapport til Selstad er omsorgsrata ein viktig indikator, som uttrykker kor mange vaksne i yrkesaktiv alder som vil stå bak kvar person i alderdommen. Konkret er det rekna at alle frå 67 og oppover er eldre, mens personar frå 20-66 år tilhøyrar den produktive del av befolkninga.

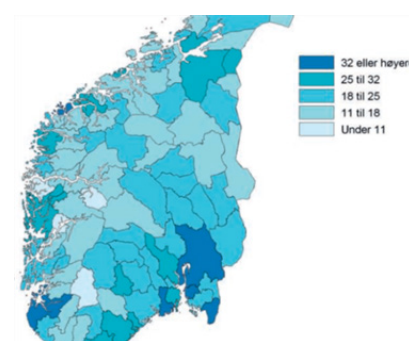
Andelen eldre, og med det "omsorgsbyrden" for den yngre del av befolkninga er forventa å auke i dei komande åra. I dag er det store regionale forskjellar også i Buskerud, ved at Drammensregionen har lågaste del eldre, og Hallingdal har den høgaste. Dette er forhold som er forventa at vil halde fram. Kor alvorleg eldrebølga vil bli er i stor grad avhengig av nasjonal flytting og innvandring. I grunnlagsdokumentet er det analysert med tre mogelege utfall.

- ei utvikling med middels befolkningsvekst, middels levealder, middels nasjonal flytting og middels innvandring.
- ingen innflytting.
- den nasjonale flyttinga stansar opp

I 2011 var omsorgsraten 21 for Norge, som litt enkelt kan omskrivast slik at kvar vaksen person i yrkesaktiv alder tok byrda av ein femtedels person i eldregruppa. For Hallingdal var talet 27. Med dei tre alternativa som er analysert vil omsorgsrata for Hallingdal vera mellom 31-35 i 2020 og 46-57 i 2040. Det fører nesten til ei dobling sidan 2012.

- Privat næringsliv

Hallingdal har ein forholdsmessig stor del arbeidsplassar i det private næringslivet. Samla ca. 37% av samla befolkning (NHO, nærings NM 2011). Dette utgjør ca. 50% av total sysselsetting. Samstundes syner det seg at næringslivet i Hallingdal har svak lønsemd. Privat sektor har og låg del sysselsette med høgare utdanning målt i prosent, i forhold til alle arbeidsplasser med høgare utdanning. Hallingdal er i ei særstilling i Norge i forhold til direkte og indirekte sysselsetting relatert til turisme. I 2010 utgjorde dette nærare 33% av den totale sysselsettinga i Hallingdal (TØI 2012, Økonomiske virkninger av reiseliv i Buskerud i 2010).

Figur, kjelde NIBR/SSB, 2009

Hallingdal har til dels eit einseitig næringsliv som i liten grad har teke del i utvikling av «nye næringar». Eit dominerande og einseitig næringsliv som er sterkt konkurranseutsett, der det i tillegg er eit lågt utdanningsnivå er alarmerande.

- Utdanningsnivå, nye type arbeidsplassar

Erfaring syner at omstillingsevnene aukar med utdanningsnivå.

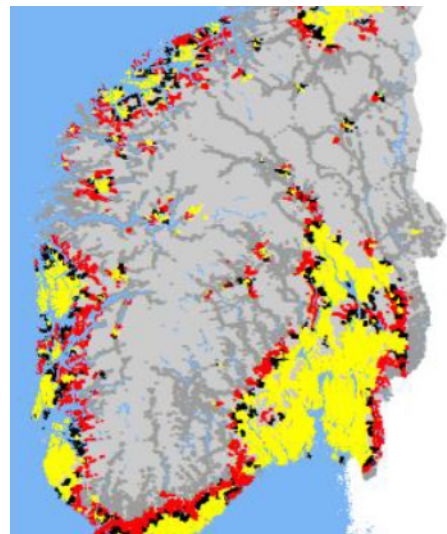
I planforslaget blir det peika på at ei viktig utfordring for Buskerud, er å halde fram den gode utviklinga for å få en stadig høgare utdanna befolkning.

Universitets- og høgskulenivået i Hallingdal for personar over 16 år er ca. 20%, landssnittet er vel 30%.

I grunnlagsdokument 2012, peikar Selstad og Alnes på at den viktigaste utviklingsfaktoren for næringsliv og høgare sysselsetting antakeleg er utdanning og forskning, og på eit så høgt nivå som mogeleg. Dette blir som sagt også sterkt understreka i NOU 2011: 3; «Kompetansesarbeidsplassar – drivkraft for vekst i hele landet».

Her blir det peika på at den viktigaste utviklingsfaktoren for næringsliv, er utdanning og forskning. Med kompetansesarbeidsplassar meinast i denne samanhengen spesialiserte arbeidsplassar med krav til høgare utdanning. Utvalet fremja konkrete forslag til tiltak for å sikre at kompetansesarbeidsplassar og nye statlege arbeidsplassar vert spreidd i heile landet. Tiltak for å sikre rekruttering til kompetansesarbeidsplassar i distrikta er og vurdert.

Auka investeringar i infrastrukturprosjekt som skaper større og meir robuste arbeidsmarknadsregionar var det sentrale forslaget til kompetansesarbeidsplassutvalet (NOU 2011:3). Utvalet slo også fast at geografisk spreing av verdiskapande aktivitet er ein føresetnad for full ressursutnytting og høgast mogeleg nasjonalinntekt. Transportøkonomisk institutt har rekna ut kor potensialet for utviding av arbeidsmarknader er størst. Rapporten syner at det er store potensial for at veginvesteringar kan skape større arbeidsmarknader mange stader i landet. Felles for desse områda er at oppgradering av vegnettet gir klare reisetidsreduksjonar på avstandar som er attraktive for pendling, og til tilstrekkeleg mange arbeidsplassar. Auka høve for pendling kan gje betre tilpassingar i arbeidsmarknaden, og opplevinga av ein større region med eit breiare tilbod kan og gje tilflytting og attraktivitet til eit område. Robuste arbeidsmarknader er derfor viktig, for å sikre ein meir balansert regional utvikling i landet.

Figur, TØI 2012, Potensial for regionforstørrelse

Ut frå skisserte problemstillingar kan følgjande punkt vera essensen:

- Omsorgsrata i Hallingdal vil kunne auke dramatisk fram mot 2040. Denne demografiske skeivheita må sannsynlegvis kompensast med langt fleire tilsette innan helse- og omsorgsarbeidd.
- Hallingdal har ein forholdsmessig stor del arbeidsplassar i det private næringslivet. Hallingdal er i ei særstilling i Norge i forhold til direkte og indirekte sysselsetting relatert til turisme (33%). Samstundes syner det seg at næringslivet i Hallingdal har svak lønsemd og privat sektor har låg del sysselsette med høgare utdanning.

- Ein av dei viktigaste utviklingsfaktoren for næringsliv og høgare sysselsetting er utdanning og forskning.
- Auka investeringar i infrastrukturprosjekt er med og skapa større og meir robuste arbeidsmarknadsregionar

Ut frå dette kan noko av konklusjonane vera:

Hallingdal vil i framtida ha behov for fleire yrkesaktive, for å oppretthalde ein strek privat sektor, samstundes som ein må rekne med langt fleire tilsette innan helse- og omsorgsarbeidd. I Hallingdal er det behov for «nye næringar» og næringsklynger, for å skapa eit meir allsidig næringsliv, og vera meir attraktiv i forhold til folk med høgare utdanning. Det er vidare avgjerande med ei langt sterkare utvikling av veg og jernbane, både for å tilfredsstille behova til næringslivet, men og for å skapa ein større og meir robust arbeidsmarknadsregion.

Det er prøvd å peike på nokre forhold som dagleg leiar trur det er viktig at blir teke på alvor også i ein Buskerudsamanheng. Sjølv om regional planstrategi i stor grad skal famne heile fylke er det særdeles viktig at fylkeskommunen evnar å legge planar og strategiar, som er tilpassa dei ulike utfordringar regionane i Buskerud står overfor. Dette blir eit viktig arbeid i samband med utarbeiding av planprogram for dei regionale planane.

Når det gjeld forslag til regionale planar som skal utarbeidast meiner og dagleg leiar at følgjande forslag til regionale planar er i tråd med skisserte utfordringar, innspel frå dialogmøter, og støttar opp om visjon for Buskerud:

- *Regional plan for kunnskapssamfunnet*
- *Regional areal- og transportstrategi*
- *Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping*
- *Regional plan for det flerkulturelle Buskerud*

Dagleg leiar er meir i tvil om regional plan for kulturminnevern kan seast å vera strategiske satsingsområde. Interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark kunne kanskje vurderast som ein del av plan for regional areal- og transportstrategi.

I regional plan for kunnskapssamfunnet er det sagt at følgjande problemstillingar vil stå sentralt, og som dagleg leiar er samd i:

- *kvalitet i opplæringen*
- *bedre gjennomføring/mindre frafall*
- *læreplasser og opplæringsplasser til lærlinger og læreandidater*
- *utdanningsløp tilpasset næringslivets behov*
- *utdanning for utvikling av arbeidsplasser*
- *folkehelse og læringsmiljø*

I regional areal- og transportstrategi er det peika på nokre konkrete utfordringar og spørsmål som det bør sjåast nærare på i planarbeidet:

- *Å ivareta næringslivets transportbehov for å sikre både eksisterende og ny verdiskaping i områder av fylket med avstand til sentrale markeder i Norge og i utlandet.*
- *Nødvendig utvikling av jernbanen for å møte befolkningsveksten og næringslivets transportbehov i nedre Buskerud.*
- *En vurdering av om Buskerudbyens strategiske prinsipper kan og bør legges til grunn i hele fylket.*

Her bør det og vera med eit punkt i forhold til at auka investeringar i infrastrukturprosjekt skaper større og meir robuste arbeidsmarknadsregionar, ref. forslaget til kompetansesarbeidsplassutvalet (NOU 2011:3), og rapport frå TØI juni 2012 «Potensial for regionforstørring».

Utvikling av jernbane må og vera med som eit punkt for utvikling av Ringeriksregionen og Hallingdal. Noko som og ville samsvara med Buskerud fylkeskommune si eigen uttale til NTP 2014 – 2023 i forhold til utvikling av Bergensbanen og bygging av Ringeriksbanen.

I regional plan for næringsutvikling og verdiskaping er det sagt at følgjande problemstillingar vil stå sentralt:

- *Identifisere kritiske suksessfaktorer for næringsutvikling i Buskerud*
- *Tydeliggjøre roller mellom aktørene og identifisere hva som forventes av det offentlige som vertskap og tilrettelegger for næringsliv*
- *Forbedre samspillet mellom virkemiddelaktørene og næringsaktørene, samt kobling mot forskning og utvikling*
- *Styrke samspillet mellom næringsliv og utdanning om lærlinger og læreandidater*
- *Styrke samspillet med utdanningssektoren om utdanningsløp tilpasset næringslivets behov*
- *Klargjøre hvorledes utviklingen i internasjonal økonomi påvirker muligheter og utfordringer for Buskeruds næringsliv.*
- *Hvordan legge til rette for omstilling*
- *Fylkeskommunens rolle som utviklingsaktør*

I regional plan for det flerkulturelle Buskerud blir det peika på at 13,3 % av befolkninga i Buskerud var i 2011 innvandrarak. SSB's prognosar anslår at denne prosenten vil ha auka til 31,7 i 2040. Som det er peika på er det norske velferdssamfunnet avhengig av ei vellykka integrering av innvandrerane i både arbeidsliv og samfunn. Den regionale planen vil seta særleg fokus på område som har mest å seie for integrering og inkludering, m.a.:

- *Arbeid*
- *Utdannelse*
- *Helse*
- *Samfunnsdeltakelse*

Forslag til uttale

1. Regionrådet for Hallingdal støttar forslag til følgjande regionale planar, som er i tråd med skisserte utfordringar, innspel frå dialogmøter, og støttar opp om visjon for Buskerud:

- Regional plan for kunnskapssamfunnet
- Regional areal- og transportstrategi
- Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping
- Regional plan for det flerkulturelle Buskerud

Interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark bør vurderast som ein del av plan for regional areal- og transportstrategi.

Regionrådet er i tvil om regional plan for kulturminnevern kan seast å vera eit strategisk satsingsområde.

2. I regional areal- og transportstrategi er det peika på nokre konkrete utfordringar og spørsmål som det bør sjåast nærare på i planarbeidet. Her bør det og vera med eit punkt i forhold til at auka investeringar i infrastrukturprosjekt skaper større og meir robuste arbeidsmarknadsregionar, ref. forslaget til kompetansesarbeidsplassutvalet (NOU 2011:3), og rapport frå TØI juni 2012 «Potensial for regionforstørring».

I tillegg må utvikling av jernbane og vera med som eit punkt for utvikling av Ringeriksregionen og Hallingdal. Noko som og vil samsvara med Buskerud fylkeskommune si eigen uttale til NTP 2014 – 2023, i forhold til utvikling av Bergensbanen og bygging av Ringeriksbanen.

3. Sjølv om regional planstrategi i stor grad skal famne heile fylke er det særdeles viktig at fylkeskommunen evnar å legge planar og strategiar, som er tilpassa dei ulike utfordringar regionane i Buskerud står overfor (noko som til ein viss grad er synleggjort i saksvurderingane). Regionrådet for Hallingdal ser på dette som eit viktig arbeid, i samband med utarbeiding av planprogram for dei regionale planane.

Ål 19.8.2012

Knut Arne Gurigard
Dagleg leiar

Vedlegg 1: Brev får Buskerud fylkeskommune, dat. 22.6.2012

Vedlegg 2: Forslag til Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016

Sjå og eigen nettstad:

<http://www.bfk.no/Modules/theme.aspx?ObjectType=Article&ElementID=18909&Category.ID=6398&Itemid=2283&a2=18910>

Kommuner, statlige etater, organisasjoner

Høring av Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016

Fylkesutvalget vedtok 6. juni 2012 å sende forslag til Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016 ut på høring og offentlig ettersyn. Høringsfristen er satt til 10. september 2012 med sikte på sluttbehandling i fylkestinget i oktober.

Fylkestinget skal, i henhold til plan- og bygningsloven §7-1, innen ett år etter konstituering vedta ny regional planstrategi. Strategien skal redegjøre for viktige utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging. Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging.

Høringsutgaven av planstrategien ligger på fylkeskommunens nettside, www.bfk.no, under Høringer i nettsidens høyre spalte. På nettsiden ligger også linker til kunnskapsgrunnlag for arbeidet.

De som ønsker å få planstrategien tilsendt i papirversjon kan kontakte Utviklingsavdelingen i fylkeskommunen, tlf. 32 80 87 00.

Hovedtrekk i planstrategien

Planstrategien er et strategisk dokument som skal peke ut hvilke planoppgaver fylkeskommunen skal prioritere kommende i 4-årsperiode for å møte både utfordringer og muligheter i Buskerudsamfunnet.

Dokumentet gir innledningsvis en kort omtale av fylket og en oppsummering av nasjonale myndigheters forventninger til regional og kommunal planlegging med særlig relevans for Buskerud.

Det viktigste kapitlet presenterer hvilke regionale planer som foreslås utarbeidet i denne perioden. Dette er:

1. Regional plan for kunnskapssamfunnet
2. Regional areal- og transportstrategi
3. Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping
4. Regional plan for det flerkulturelle Buskerud fylkeskommune
5. Regional plan for kulturminnevern
6. Interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark

Fylkeskommunen ønsker særlig synspunkter på utvelgelsen av planer og fokus innenfor de enkelte planene. Det har i prosessen vært drøftet om så mange planer bør prioriteres. Synspunkter på hvilke som vurderes som særlig viktig har derfor også stor verdi for sluttarbeidet.

Høring

Høringsperioden skal den være minst 6 uker og er pga. sommertid satt til 10. september 2012. Dersom høringsfrist 10. september likevel gir for kort tid, ber vi dere ta kontakt med undertegnede.

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Postboks 3563
N-3007 Drammen

Besøksadresse
Haugesgt. 89, 3019 Drammen
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
+ 47 32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
+ 47 32 80 85 08

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregisteret
NO 964 951 373

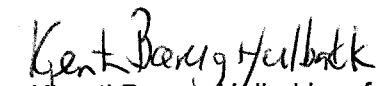
Vår dato
22.06.2012

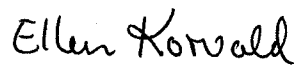
Vår referanse
2011/804 - 25

Spørsmål kan rettes til Ellen Korvald, mail: ellen.korvald@bfk.no eller tlf. 32 80 87 28.

Høringsuttalelser sendes Buskerud fylkeskommune, postboks 3563, 3007 Drammen eller per mail til postmottak@bfk.no.

Med hilsen

Kjersti Bærug Hulbakk e f
Utviklingssjef

Ellen Korvald
Prosjektleder

Forslag til

Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016

**Vedtatt sendt til høring og offentlig ettersyn av
fylkesutvalget i Buskerud 6. juni 2012**

Innhold

Innhold	2
Forord	3
1. Regional planstrategi	4
2. Visjon for Buskerud	5
3. Buskerud i korte trekk – utfordringer og muligheter	6
4. Nasjonale forventninger relatert til Buskerud	13
5. Strategiske satsningsområder 2013-2016	17
5.1 Om grunnlaget for prioriteringer	17
5.2 Nye regionale planer	18
6. Videre oppfølging av Regional planstrategi 2009-2012	24

Forord

Fylkesutvalget i Buskerud behandlet forslag til Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016 i møte 6. juni 2012 (sak 61/12). Utvalget fattet et enstemmig vedtak om å sende forslaget til høring og legge det ut til offentlig ettersyn i henhold til plan- og bygningslovens §7-2.

Viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med den regionale planstrategien er bla.:

- Regional planstrategi for Buskerud 2009-2012
- Grunnlagsdokument for Regional planstrategi for Buskerud 2012-2015 (Østlandsforskning, Tor Selstad og Per Kristian Alnes, 2012)
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (kong. res. 24. juni 2011)
- Buskerudstatistikk, 2011

Det har blitt gjennomført en prosess der representanter fra kommunene, kommuneregionene, statlige etater og en del sentrale organisasjoner har deltatt og gitt verdifulle innspill til arbeidet. Flere dialogmøter og en administrativ høring i første halvdel av mai i år har også stått sentralt i denne prosessen.

I Buskerud fylkeskommune legges verdiene **Entusiasme, Åpenhet, Mot og Raushet** til grunn for å nå visjonen: **BFK skaper resultater gjennom samhandling**. Fylkesrådmannen oppfordrer med utgangspunkt i dette alle samfunnsaktører til å komme med synspunkter på forslaget til Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016.

Frist for å komme med uttalelser er 10. september 2012.

Drammen, 28. juni 2012

Runar Hanevold
fylkesrådmann

1. Regional planstrategi

Regional planstrategi utarbeides behandles i henhold til plan- og bygningslovens bestemmelser:

§ 7-1. Regional planstrategi

Regional planmyndighet skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet.

Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging.

Den regionale planstrategien skal inneholde en oversikt over hvordan de prioriterte planoppgavene skal følges opp og opplegget for medvirkning i planarbeidet.

Kongen kan gi forskrift om innholdet i og opplegget for de enkelte delene av den regionale planleggingen.

§ 7-2. Behandling og virkning av regional planstrategi

Forslag til regional planstrategi sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Fristen for å komme med uttalelse skal være minst seks uker. Planstrategien vedtas av regional planmyndighet.

Når regional planstrategi er vedtatt av regional planmyndighet, legges den fram for Kongen til godkjenning. Ved godkjenningen kan Kongen, etter drøfting med regional planmyndighet, vedta de endringer som finnes påkrevd ut fra hensynet til nasjonale interesser.

Statlige og regionale organer og kommunene skal legge den regionale planstrategien til grunn for det videre planarbeidet i regionen.

Dette er på mange måter en plan for hvilke regionale planer som skal prioriteres inneværende fylkestingsperiode. Det er et viktig dokument som statlige og regionale organer og kommunene skal legge til grunn for videre planarbeid i regionen.

Planstrategien bør vurdere regionale utfordringer og behov, og ikke bare fylkeskommunens egne ansvarsområder. I dette arbeidet er fylkeskommunens rolle som utviklingsaktør i Buskerudsamfunnet særlig viktig.

I henhold til plan- og bygningsloven §6-1 skal "Kongen hvert fjerde år utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging". Dette forelå for første gang i juni 2011, og føringene herfra er nærmere omtalt i kapitel 4.

Buskerud fylkeskommune utarbeidet, som et prøvefylke, sin første planstrategi i 2009. Mange viktige planer og strategier er laget i etterkant av denne, jfr. kapitel 6.

I kapitel 5 foreslås hvilke nye regionale planer som skal utarbeides i perioden 2013-2016.

2. Visjon for Buskerud

Et bærekraftig og innovativt Buskerud som fremmer næringsutvikling og bolyst.

Vi ønsker

- å utvikle Buskerud til et fylke med høy kompetanse basert på forskning og innovasjon, variert næringsliv, effektivt og miljøvennlig transportsystem, attraktive byer og lokalsamfunn der barn og unge trives og kan skape en fremtid.
- å utvikle lokalsamfunnene til dynamiske kultursentra der barn og voksne kan leve i et sosialt og utviklende miljø som er basert på menneskerettighetene og frie for vold, rasisme og diskriminering og der fortidens kulturarv er tatt vare på for fremtidens kunnskap og opplevelser.
- en utvikling som er kjennetegnet av mindre forurensning, færre trafikkulykker og vern av verdifulle jordbruks- og naturområder.

3. Buskerud i kort trekk – noen utfordringer og muligheter

Innbyggere og areal

Noen nøkkeltall:

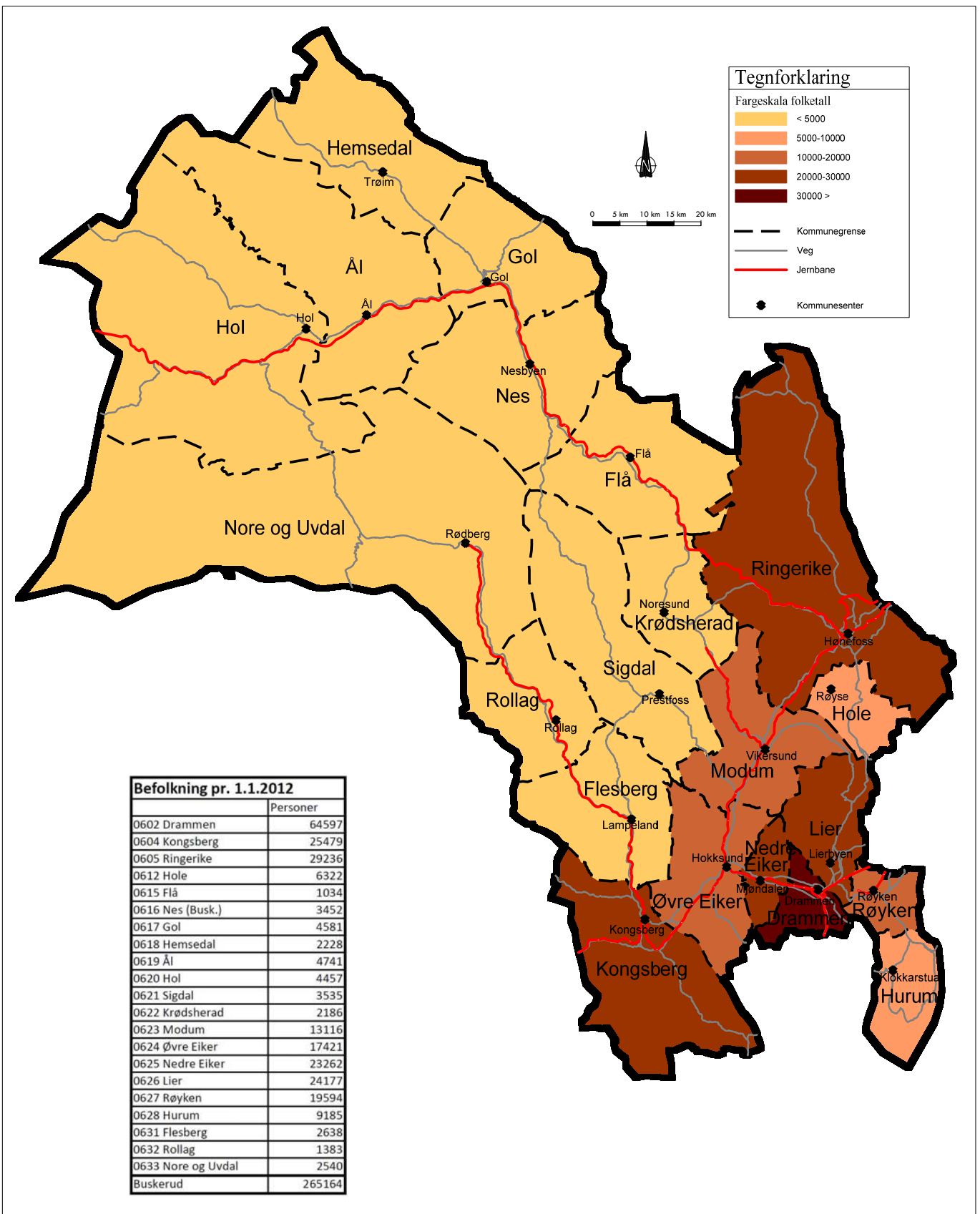
- 265 164 innbyggere (01.01.2012)
- nærmere 15.000 km²
- 21 kommuner

Variasjonene mellom kommunene er store. 1. januar 2012 hadde Drammen som største kommune 64.579 innbyggere, mens Flå som minste kommune hadde bare 1.034. Hele 11 kommuner hadde færre enn 5000 innbyggere.

Arealmessig er variasjonene like store. Nore og Uvdal dekker hele 2502 km², mens Røyken utgjør bare 113 km².

Kartet på neste side viser Buskeruds kommuner, kommunesentra, folketallsfordeling, viktig vegnett og jernbane.

Befolkning

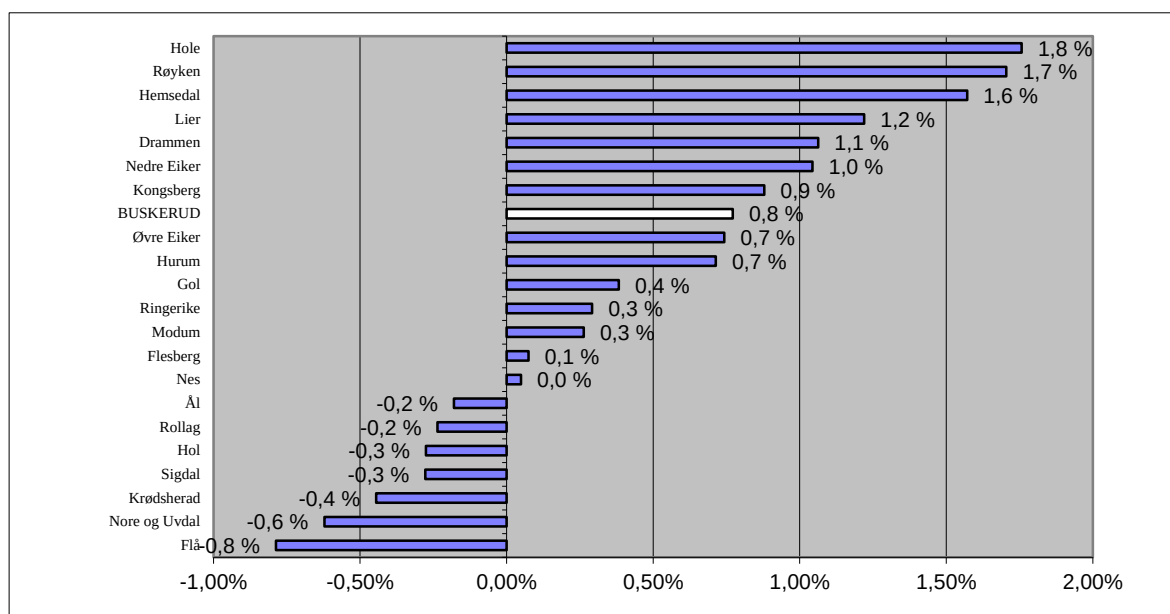
En voksende befolkning

Norges befolkning vokser relativt raskt.

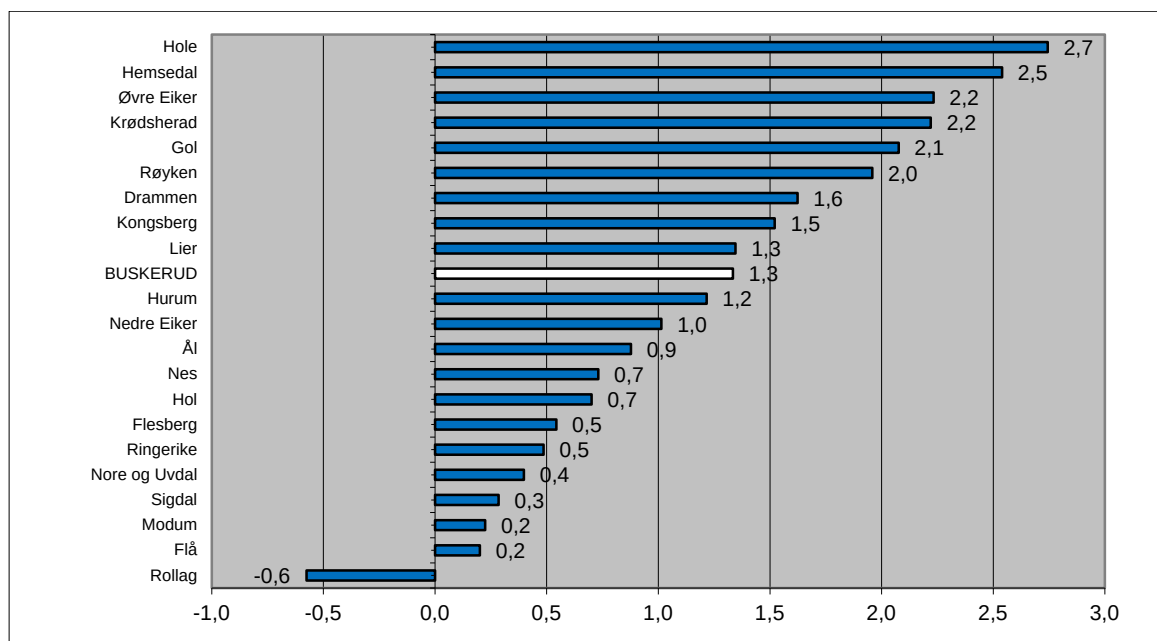
De siste tiårene har Buskeruds andel av landets samlede befolkning økt, og prognosene fram mot 2040 viser en stadig økende andel. Dette innebærer at fylket som helhet må være forberedt på sterk vekst.

Det er særlig sørlig del av fylket som har hatt vekst, og det er der den største veksten forventes å komme. Figurene nedenfor viser prosentvis utvikling i kommunene for henholdsvis siste 21 år og siste året. Det er verd å merke seg at alle kommunen, unntatt en, hadde vekst i folketallet siste året.

Figur 1. Endring i folketallet. Prosent per år 1990-2011 (Kilde: Buskerudstatistikk 2011)

Figur 2. Endring i folketallet. Prosent 2010-2011 (Kilde: Buskerudstatistikk 2011)

En aldrende befolkning

Andelen eldre, og med det "omsorgsbyrden" for den yngre del av befolkningen forventes å øke i årene som kommer. I dag ser vi store regionale forskjeller ved at Drammensregionen har lavest andel eldre, mens Hallingdal har høyest. Disse ulikhetene forventes å fortsette framover.

Det er viktig for alle kommunene å beholde og å tiltrekke seg den unge befolkningen.

Utdanningsnivå

Selstad og Alnes (i grunnlagsdokument fra 2012) påpeker at den viktigste utviklingsfaktoren for næringsliv og høyere sysselsetting antakelig er utdanning og forskning, og på et så høyt nivå som mulig. NHO Buskerud understreker også stadig økende krav til kunnskap og teknologi i næringslivet. Erfaring viser at omstillingsevnen øker med utdanningsnivå.

Situasjonen i Buskerud er at andelen innbyggere med høyere utdanning

- har økt betydelig fra 1990 til i dag
- fortsatt er lavere enn landsgjennomsnittet
- varierer sterkt kommunene imellom

En viktig utfordring for Buskerud er å fortsette den gode utviklingen for å få en stadig høyere utdannet befolkning.

Steder og regioner

Byer og steder

Tett bosetting og mer urbane boformer preger i dag hele fylket. Da regnes det urbane Buskerud som mer enn byene Drammen, Hønefoss, Kongsberg og Høksund. Fylket har en rekke mindre tettsteder og kommunesentra som også har en mer bymessig bosetting og som også spiller en viktig rolle i varehandel og tjenesteyting.

De største flyttestrømmene går mot byer og tettsteder. Stedsutvikling for å skape mangfoldige og attraktive steder i alle kommunene er derfor viktig.

Regionalt samarbeid

På en del områder kan det være krevende å tilby gode nok tjenester når befolkningsgrunnlaget er lite. Men også de større kommunene ser fordeler av å arbeide regionalt med en del spørsmål og oppgaver. Alle kommunene i Buskerud er derfor del av regionale samarbeidsfora:

- **Drammensregionen** med Drammen, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Lier, Hurum og Røyken. Fra Vestfold deltar Sande og Svelvik. Denne regionen er under omstrukturering.
- **Hallingsdalsregionen** med Flå, Nes, Gol, Ål, Hemsedal og Hol.
- **Kongsbergregionen** med Kongsberg, Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal. Fra Telemark deltar Tinn, Notodden og Hjartdal.
- **Ringeriksregionen** med Ringerike og Hole. Fra Oppland deltar Jevnaker.
- **Midt-Buskerud** med Modum, Sigdal og Krødsherad.

Buskerudbyens samarbeid om areal og transport er eksempel på viktig samarbeid over både kommune- og regiongrenser.

Samarbeid innenfor disse regionene, men også over regiongrensene, er viktig for å lykkes med god samfunnsutvikling i årene som kommer.

Næringsutvikling og verdiskaping

Buskeruds betydning for verdiskapningen i Norge svarer omtrent til fylkets andel av den totale befolkning. Fylket som helhet har hatt god sysselsettingsvekst siste tiår, men veksten er likevel noe svakere enn på landsbasis. Dette forklares med at næringsstrukturen har overvekt av tradisjonelle næringer som vokser mindre enn de nyere vekstnæringene.

Industri, bygg/anlegg og varehandel/hotell/restaurant er viktige næringer i hele fylket. Av mer regionale særtrekk må reiselivsnæringens betydning i Hallingdal fremheves, mens høyteknologibedriftene på Kongsberg er et kraft- og kompetansesentrum i nasjonal sammenheng. Det er viktig å ta vare på disse miljøene og legge til rette for videreutvikling.

En god del av yrkesaktiviteten i Buskerud utøves av innpendlere. På den annen side har fylket, og særlig Drammensregionen med sin nærhet til Oslo, betydelig utpendling.

Pendlerstatistikk kan belyse hvor godt dekket hver enkelt kommune er med arbeidsplasser i forhold til egne arbeidstakere. Med relativt mange små kommuner er det naturlig å belyse dette på regionnivå som ofte utgjør mer naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Aggregert pendlingsstatistikk for henholdsvis 2000 og 2010 viser utviklingen mht. den enkelte regions egendekning av arbeidsplasser. Dette viser at

- Drammensregionen har en voksende egendekning av arbeidsplasser, fra 83 % i 2000 til nær 86% 2010.
- Ringeriksregionen er relativt stabile rundt 90% egendekning.
- Hallingdal beveger seg mot egendekning, fra 94% i 2000 til 96% i 2010 .
- Kongsbergregionen er eneste region med overskudd på arbeidsplasser. I 2010 hadde regionen hele 110 % egendekning, mot 100% i 2000. Kongsbergs overskudd skyldes teknologibedriftene på Kongsberg.

- Midtfylket ligger klart lavest mht. egendekning med sine 83% i 2010. Andelen her har likevel økt betydelig siste tiår da andelen i 2000 var bare 75%.

For å oppnå bedre egendekning er etablering av flere arbeidsplasser i fylket viktig.

NHO har utviklet et bærekraftbarometer basert på ulike aspekter av arbeidsmarked, demografi, kompetanse og økonomi. Dette plasserer Buskerud som helhet på en 6. plass. På kommunenivå er det særlig kommunene Røyken, Kongsberg, Hole, Lier og Drammen som kommer godt ut. De nordlige kommunene har større utfordringer, men Hemsedal skiller seg ut og skårer godt.

Næringsutvikling og jobbskaping framstår som en svært viktig utfordring for Buskerud i årene som kommer.

Fritidsboliger

Buskerud er med sine nærmere 44.000 fritidsboliger landets nest største "hyttefylke". Bare Oppland med omlag 46.000 enheter er større. Fordelt på regionene i fylket er bildet slik:

Region:	Antall fritidsbygninger 2011	Merknader:
Drammensregionen	5.425	Hurum er størst med 2.301
Kongsbergregionen	11.031	Nore og Uvdal er størst med 3.874
Ringeriksregionen	4.679	Ringerike er størst med 3.633
Midt-Buskerud	6.207	Sigdal er størst med 4.261
Hallingdalsregionen	16.183	Hol er størst med 5.013

Det generelle bildet er stor konsentrasjon av fritidsbebyggelse i de øvre og midtre deler av fylket som kan by på fjellterreng. De største konsentrasjonene i Drammensregionen er i kystkommunene Hurum og Røyken.

Særlig i de nordre deler av fylket er fritidsbebyggelse og reiseliv en viktig del av næringsgrunnlaget. For disse kommunene er det viktig å skape attraktive næringer som bygger på dette grunnlaget og de mulighetene en stor fritidsbefolkning gir. Men for å være mindre sårbare, er det også viktig å skape andre typer næringer.

Samferdsel

Stadig bedre veier og en sterkt voksende bilpark bidrar til regionforstørring. Jernbanen er også en del av bildet, men bidrar mindre. Nordmenns vilje til og mulighet for å reise har vokst enormt de siste ti-årene. Mobiliteten muliggjør både relativt lange daglige arbeidsreiser og helgereiser til fritidsboligene.

Dette er i tråd med offentlige målsettinger, og er på mange måter et gode. Men reiser har også sine ulemper i form av mye reisetid, store klimautslipp og kapasitetsproblemer på vegene.

Bedre kommunikasjoner innen fylket, og ut av fylket, er et klart ønske. Gode forbindelser mot vest er også viktig. De viktigste samferdselsårene er vist på kartet på side 7.

Viktige utfordringer framover er:

- Sikre framkommeligheten for næringslivet
- Løse kapasitetsproblemene i byområdene
- Styrke vedlikeholdet av vegnettet
- Bedre trafiksikkerheten på vegnettet
- Styrke jernbanen, av hensyn til trafikkavvikling, distriktsutvikling og miljø.

Det er i tillegg en stor utfordring å få etablert bedre kollektive løsninger for å flytte trafikkveksten over på buss og bane. I Buskerudbyen pågår et viktig arbeid med dette.

Lokalisering av godsterminal knyttet til jernbanen er også en aktuell og utfordrende problemstilling.

4. Nasjonale forventninger relatert til Buskerud

I forordet til dokumentet *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* (juni 2011) skriver miljøvernministeren blant annet følgende:

For første gang har regjeringen nå utarbeidet et helhetlig dokument som handler om hva fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter forventes å ta særlig hensyn til i planleggingen. Dokumentet spenner fra områder som klima og naturmangfold til trafikk, næringsutvikling og oppvekstsvilkår.

Nedenfor oppsummeres noen punkter fra hvert fokusområde i regjeringens forventningsdokumentet, og det gis en vurdering av hva dette kan bety for den videre regionale planleggingen i Buskerud.

Klima og energi

Norge har sluttet seg til langsiktige målsettinger for reduksjon av klimagassutslipp. Beslutninger om lokalisering av næringsvirksomhet, boliger og infrastruktur påvirker energibruk og utslipp.

Regjeringen forventer blant annet at fylkeskommunene

- tar hensyn til klimautfordringene og norsk politikk for energiomlegging
- utarbeider regionale planer for samordnet areal- og transportplanlegging
- legger til rette for økt produksjon av fornybar energi
- avklarer om det skal utarbeides regionale planer for vindkraft og småkraftverk.

Vurdering:

Buskerud fylke er preget av en relativt tett og voksende befolkning i sør, et regionalt bo- og arbeidsmarked (til dels ut over fylkets grenser), relativt liten befolkning på store arealer i nord og viktige fritidsområder for befolkningen i sørlig del av fylket samt Oslo/Akershus og Vestfold i nord.

Et viktig bidrag til å løse klima- og energiutfordringene vil være å se areal- og transportutfordringer i sammenheng i et regionalt perspektiv.

By- og tettstedsutvikling

Mange norske byer og tettsteder har de siste tiårene hatt sterk vekst i antall innbyggere og arbeidsplasser. De nasjonale forventningene påpeker at økt fortetting og transformasjon, en mer effektiv og attraktiv kollektivtrafikk og bedre tilrettelegging for syklende og gående er nødvendig for å oppnå en bærekraftig by- og tettstedsutvikling.

Regjeringen forventer blant annet at fylkeskommunene

- er aktive i arbeidet med bypakker for areal- og transportutvikling
- utarbeider regionale planer som avklarer overordnet senterstruktur og handelsetablering
- utarbeider regionale planer som gjennom langsiktige utbyggingsstrategier trekker klare grenser mot jordbruksarealer og overordnet grøntstruktur
- ivaretar kulturminner og kulturmiljøer som ressurser i by- og stedsutvikling

Vurdering:

Det er forventninger om sterk befolkningsvekst i de sørlige delene av fylket. Her ligger tettstedene tett og området er sammen med nabokommuner utenfor fylket i praksis en bo- og

arbeidsmarkedsregion. Stor befolkning og korte avstander gir gode muligheter for løse en stor andel av reisevirksomheten kollektivt.

I Buskerud arbeides det aktivt med bypakker og areal- og transportplanlegging gjennom Buskerudbyen. Dette arbeidet bør videreføres. Det er behov for rullering av Fylkesdelplan for handel, service og senterstruktur fra 2003. Det er også behov for regionale prinsipper for langsiktige utbyggingsstrategier.

Samferdsel og infrastruktur

Det overordnede målet for regjeringens transportpolitikk er i henhold til Nasjonal transportplan 2010-2019 å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling.

Utviklingen i transportsektoren er avhengig av utviklingen i arealbruken.

En aktiv regional og kommunal planlegging som samordner areal- og transportpolitikken og som reduserer transportbehovet er derfor nødvendig for å nå målene for miljøpolitikken.

Regjeringen forventer blant annet at fylkeskommunene

- gir innspill transportetatenes utredninger av transportbehov
- som vegeier bidrar til å følge opp miljømålene i samferdselspolitikken
- bidrar til å samordne areal- og transportplanleggingen slik at behovet for transport reduseres og grunnlaget for klima- og miljøvennlige transportformer styrkes og bidrar til å unngå nedbygging av arealer med store miljø- og kulturverdier.
- i samarbeid med statlige fagmyndigheter bidrar til at godsterminaler og havner utvikles til effektive logistikk-knutepunkt
- bidrar til at infrastruktur for kollektivtrafikken, gang- og sykkelvegnett og utbyggingsmønster vurderes i sammenheng for å øke tilgjengeligheten for alle brukere, og at planleggingen bidrar til et sammenhengende og universelt utformet gangnett
- bidrar til å sikre drikkevann, å legge til rette for elektronisk kommunikasjon og ta hensyn til Forsvarets arealbehov.

Vurdering:

En voksende befolkning som reiser stadig mer, både til arbeid og i fritiden, gir utfordringer for framkommelighet, trafiksikkerhet og miljø.

Raske forbindelser innen fylket og mot Oslo fra flere kanter av fylket er viktig. Betydelig bedre kollektivtilbud er nødvendig for å løse utfordringene.

Buskerud fylkeskommune arbeider allerede tungt med flere av disse problemstillingene i Buskerudbyen, gjennom kollektivtrafikkplanen og gjennom fylkesvegstrategien. Spørsmålet om godsterminal er også satt på dagsorden.

Verdiskaping og næringsutvikling

De naturgitte og kulturelle ressursene som finnes i landets ulike regioner kan i større grad utnyttes som grunnlag for sysselsetting, verdiskaping og framtidig velferd.

Innovasjon og næringsutvikling skjer på tvers av administrative grenser og sektorer. Dette forutsetter god og helhetlig planlegging i den enkelte kommune og på tvers av kommunale og fylkeskommunale grenser. Ved å kombinere næringslivets og det offentliges behov for tilrettelegging av egnede arealer med en bærekraftig forvaltning av natur- og kulturgrunnlaget, skapes det forutsigbarhet for lokalisering og grunnlag for tilflytting av attraktiv arbeidskraft.

Regjeringen forventer blant annet at fylkeskommunene:

- gjennom regional planlegging legger til rette for et balansert næringsliv som består av konkurranseutsatte bransjer og bransjer som dekker lokale og nasjonale markeder.
- bidrar til å planlegge på tvers av kommune- og fylkesgrenser
- legger til grunn et bredt verdiskapingsperspektiv for næringsutvikling, der eksisterende og nye næringer basert på lokale natur- og kulturressurser vektlegges
- bidrar til å opprettholde og videreutvikle landbruksnæringer og synliggjør mineralressurser som kan bidra til framtidig verdiskaping

Vurdering:

Næringslivet er ikke bundet til kommunegrenser. Det etablerer seg der det finnes naturlige fordeler i form av natur eller råstoff, der det finner den nødvendige kompetansen og der kommunikasjonene er gode nok. Gode veier og gode kollektive løsninger er følgelig avgjørende for fortsatt utvikling av næringslivet i ulike deler av fylket.

Det nasjonale forventningsdokumentet tar i liten grad opp kompetansebehovet og omstillingsbehovet som preger dagens samfunn. Buskerudsamfunnet har relativt lavt utdanningsnivå og frafallet i videregående skole er høyere enn ønskelig.

Den viktigste utviklingsfaktoren for næringsutvikling og sysselsetting hevdes å være utdanning og forskning. Med bakgrunn i dette kan det ha stor verdi for næringsutvikling og sysselsetting å se planmessig på hvordan Buskerud kan styrkes som kompetansesamfunn.

Natur, kulturmiljø og landskap

Norges natur- og kulturlandskap er en viktig ressurs for regional og lokal utvikling.

Norge er kjent for sin storslåtte natur og vakre landskap, og det er av nasjonal betydning å ta vare på disse verdiene. Kulturlandskapet opprettholdes bare gjennom aktiv bruk. Også hverdagslandskapet der vi bor og jobber er viktig for folks trivsel og livskvalitet. Norge har sluttet seg til den europeiske landskapskonvensjonen, og dette forplikter oss til å fremme vern, forvalte og planlegge bruk av alle typer landskap.

Regjeringen forventer blant annet at fylkeskommunene:

- bidrar til at de nasjonale jordvernmålene nås
- bidrar til landskaps hensyn i planleggingen
- utarbeider og vedtar villreinplaner innen 2013
- utarbeider og vedtar regional vannforvaltningsplaner innen 2015
- vurderer behovet for regionale kystsoneplaner, og om nødvendig utarbeider slike
- legger til rette for friluftsliv ved å ta vare på grønnstrukturen
- veileder kommunene i arbeidet med kulturminner og kulturmiljøer
- legger til rette for mer miljøbasert utbygging av fritidshus

Vurdering:

Disse oppgavene handler i stor grad om arealforvaltning der kommunene er hovedaktører, mens fylkeskommunen bidrar i de kommunale planprosessene. Regjeringen trekker helt konkret fram kun to oppgaver der fylkeskommunene har hovedansvar, - regionale villreinplaner og regionale vannforvaltningsplaner. Disse planoppgavene følges opp som forutsatt.

Fylkeskommunens særlige ansvar for kulturminner aktualiserer en egen regional plan for dette temaet. De øvrige forventningene kan møtes med å utarbeide en regional areal- og transportstrategi. Dette forutsetter i så fall tett dialog med kommunene.

Helse, livskvalitet og oppvekst

Befolkningens helse er blant samfunnets viktigste ressurser. Å ivareta innbyggernes helse er en viktig del av fylkeskommunenes og kommunenes ansvar. Målet med folkehelsearbeidet er flere leveår med god helse for den enkelte og reduserte sosiale helseforskjeller i befolkningen.

Helsetilstanden i befolkningen er generelt god, men det er en økende sykdomsutvikling knyttet til livsstil og en aldrende befolkning, og fortsatt et potensial i å fremme helse og forebygge sykdom og for tidlig død. Det er store sosiale ulikheter i levekår og levevaner, og dette medfører økte helseforskjeller.

Regjeringen forventer blant annet at fylkeskommunene:

- sammen med kommunene har oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og at folkehelseutfordringene inngår som grunnlag i arbeidet med regionale og kommunale planstrategier
- gjennom planlegging bidrar positivt til folkehelsen og legger til rette for å fremme psykisk helse
- ivaretar friluftslivets arealbehov i planlegging
- bidrar til universell utforming av omgivelser og bygninger

Vurdering:

Fylkeskommunen har en vedtatt en strategi for folkehelse som må følges opp.

Fylkeskommunen bidrar ved å "feie for egen dør" med universell utforming i egne bygg og arbeide med temaet gjennom videregående skoler.

Høyskolen i Buskerud (HiBu) har utdanninger og forskningsaktiviteter på en rekke områder innenfor dette temaet. De representerer således et kompetansemiljø som kan tilføre både kommunene og fylkeskommunen viktig kompetanse på feltet.

5. Strategiske satsingsområder 2013-2016

5.1 Om grunnlaget for prioriteringer

For å nå visjonen om et bærekraftig og innovativt fylke som fremmer næringsutvikling og bolyst må ulike virkemidler benyttes. Løpende forvaltning, bruk av økonomiske virkemidler og verktøyet planlegging er viktige virkemidler for fylkeskommunen som utviklingsaktør.

Gjennom denne planstrategien prioriterer fylkeskommunen de viktigste innsatsområdene innenfor regional planlegging kommende fire år. Områder der fylket står overfor utfordringer og muligheter som best kan løses gjennom en bred og involverende regional planprosess er prioritert.

Det nasjonale forventningsdokumentet peker på en rekke utfordringer og forventninger, men svært mange av de forventningene som trekkes fram, handler indirekte og direkte om areal og transport.

Mye av det som er pekt på både i statens forventningsdokument og i dialogmøter har vært, og er, også tema i planprosesser som er startet opp med bakgrunn i forrige planstrategi (jfr. kapittel 6).

Dialogmøter med kommuneregioner, med statlige aktører, organisasjoner og interne enheter vinteren 2012 understreket særlig behov for innsats knyttet til

- kunnskap og videregående opplæring med fokus på frafall, og utdanning tilpasset næringslivets behov
- mange samferdselsrelaterte spørsmål:
 - Buskerudbyens utfordringer med stor vekst i folketallet og behov for et betydelig kollektivløft
 - områdene utenfor Buskerudbyen har også stort behov bedre veier og bedre kollektivløsninger. Hallingdal understreker reiselivsnæringens transportbehov fra både øst og vest.
 - gode vegforbindelser til Oslo som ikke går gjennom Drammen er særlig aktuelt fra Røyken/Hurum og fra Ringerike
 - betydelig jernbanesatsing mot både Ringerike (Ringeriksbanen) og Kongsberg.
- areal- og transportutfordringer relatert til klimaproblematikk
- utfordringer knyttet til stedsutvikling og senterstruktur
- det offentliges rolle som tilrettelegger og vertskap for et bærekraftig næringsliv. Vertskapsansvar for den globale høyteknologiindustrien på Kongsberg og for reiselivet i Hallingdal har vært særlig fokusert.

Fylkeskommunen prioriterer strategiske innsatsområder for perioden 2013-2016 med bakgrunn i

- det nasjonale forventningsdokumentet og vurdering av hva som er særlig aktuelt for Buskerud
- innspill gjennom dialogmøtene om hva som er særlig utfordrende for Buskerudsamfunnet
- en strategisk vurdering av hvor et regionalt plangrep kan bidra til å løse utfordringer og stimulere til en ønsket utvikling av Buskerudsamfunnet.

Videre oppfølging av vedtatte og pågående planarbeider, i stor grad med bakgrunn i forrige planstrategi (2009-2012), er vist i tabell i kapittel 6. Oppfølgende handlingsplaner og rullinger skal til sluttbehandling i fylkestinget. Hvorvidt prosessen skal skje i henhold til plan- og bygningslovens regelverk avgjøres i hvert enkelt tilfelle.

Planprogram vil bli utarbeidet ved oppstart av alle regionale planer. Dette vil avklare problemstillinger og rammer for planprosessen for hver enkelt plan nærmere.

5.2 Nye regionale planer

I denne regionale planstrategien foreslås følgende nye regional planer, som alle beskrives kort nedenfor:

- Regional plan for kunnskapssamfunnet
- Regional areal- og transportstrategi
- Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping
- Regional plan for det flerkulturelle Buskerud fylkeskommune
- Regional plan for kulturminnevern
- Interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark

Regional plan for kunnskapssamfunnet

Formål:

Hensikten er å bidra til et høyere utdanningsnivå i befolkningen ved å se hele utdanningsløpet i sammenheng.

Følgende problemstillinger vil stå sentralt:

- kvalitet i opplæringen
- bedre gjennomføring/mindre frafall
- læreplaner og opplæringsplasser til lærlinger og læreandidater
- utdanningsløp tilpasset næringslivets behov
- utdanning for utvikling av arbeidsplasser
- folkehelse og læringsmiljø

Løpende og pågående prosesser som vil gi grunnlag og bli integrert er bl.a.:

- dimensjonering av skoletilbud (HUU)
- tilgang på læreplaner (YON)
- ny GIV
- tilstandsrapportering
- kvalitetssystem

Medvirkende:

Fylkeskommunen i tett dialog med arbeids- og næringsliv, kommuner og høyskolen i Buskerud

Organisering:

Planarbeidet skal ledes av fylkeskommunens utdanningsavdeling i tett samspill med Hovedutvalget for utdanningssektoren og Yrkesopplæringsnemnda.

Det etableres en referansegruppe med representanter fra kommuner, høyskolen, næringslivet og fylkeskommunen.

Tidsplan:

Oppstart 2013

Regional areal- og transportstrategi

Formål:

Arealbruk og transportbehov er uløselig knyttet sammen. For å bidra til en langsiktig bærekraftig utvikling av Buskerud er det behov for å se dette i sammenheng på regionalt nivå. Svært mange av regjeringens forventninger til fylkeskommunen (jfr. kapittel 4) kan imøtekommes gjennom et slikt strategisk planarbeid.

Mye svært viktig planlegging på dette feltet pågår (bl.a. Buskerudbyen, fylkesvegstrategien, kollektivtransportplanen og regionale fjellplaner). Annet er gjennomført og har behov for revisjon, bla. senterstrukturplanen vedtatt i 2003. En del viktige problemstillinger, som for eksempel jordvern, er til nå ikke behandlet i et regionalt perspektiv. En regional areal- og transportstrategi må både bygge videre på pågående prosessene og ta opp nye problemstillinger.

En regional areal- og transportstrategi vil være overordnet og grovmasket. Den skal trekke opp prinsipper og retningslinjer, ikke arealsoner på plankart. Det forutsettes tett dialog med alle kommuner og andre viktige samfunnsaktører.

Følgende hovedproblemstillinger vil stå sentralt:

- Langsiktige prinsipper for utbygging av næring, boliger og fritidsbebyggelse med sikte på å møte veksten på en god måte.
- Senterstruktur – lokalisering av handel og tunge institusjoner. Vil erstatte fylkesdelplan for handel, service og senterstruktur
- Prinsipper for utvikling av samferdsel der arealbruk og transportbehov vurderes i sammenheng.
- Prinsipper for stedsutvikling
- Viktige hensynsområder som må avveies mot utbyggingsretninger er kulturvern, friluftsliv, natur og landskap, jordvern, strandsone, høyfjell og fareområder (skred, ras) mm.

Noen konkrete utfordringer og spørsmål som bør belyses i planarbeidet:

- Å ivareta næringslivets transportbehov for å sikre både eksisterende og ny verdiskaping i områder av fylket med avstand til sentrale markeder i Norge og i utlandet.
- Nødvendig utvikling av jernbanen for å møte befolkningsveksten og næringslivets transportbehov i nedre Buskerud.
- En vurdering av om Buskerudbyens strategiske prinsipper kan og bør legges til grunn i hele fylket.

En areal- og transportstrategi vil medvirke til forutsigbarhet, mulighet til å se utviklingen over kommunegrensene, avklaringer i tett dialog med kommunene og andre viktige samfunnsaktører, klimavennlig utbyggingsmønster og attraktive og gode steder som bidrar til høy livskvalitet.

Medvirkende:

Fylkeskommunen i tett dialog med kommunene, fylkesmannen, andre statlige aktører og organisasjoner.

Organisering:

Planprosjekt med ledelse i fylkeskommunens utviklingsavdeling. Styringsgruppe med representanter fra kommuner, stat, organisasjoner og fylkeskommunen.

Tidsplan:

Gjennomføres 2013-2015

Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping

Formål:

Hensikten er å legge til rette for en fremtidsrettet og bærekraftig næringsutvikling i Buskerud.

Følgende problemstillinger vil stå sentralt:

- Identifisere kritiske suksessfaktorer for næringsutvikling i Buskerud
- Tydeliggjøre roller mellom aktørene og identifisere hva som forventes av det offentlige som vertskap og tilrettelegger for næringsliv
- Forbedre samspillet mellom virkemiddelaktørene og næringsaktørene, samt kobling mot forskning og utvikling
- Styrke samspillet mellom næringsliv og utdanning om lærlinger og lærekandidater
- Styrke samspillet med utdanningssektoren om utdanningsløp tilpasset næringslivets behov
- Klargjøre hvorledes utviklingen i internasjonal økonomi påvirker muligheter og utfordringer for Buskeruds næringsliv.
- Hvordan legge til rette for omstilling
- Fylkeskommunens rolle som utviklingsaktør

Medvirkende:

Fylkeskommunen i tett dialog med arbeids- og næringsliv, kommuner, høyskolen i Buskerud og Innovasjon Norge.

Organisering:

Planprosjekt med ledelse i fylkeskommunens utviklingsavdeling. Styringsgruppe med representanter fra kommuner, næringsliv, arbeids- og næringslivsorganisasjoner, Innovasjon Norge og fylkeskommunen.

Tidsplan:

Oppstart 2013

Regional plan for det flerkulturelle Buskerud

Formål:

Fylkestinget har vedtatt (oktober 2010) at **Buskerud skal være et foregangsfylke på integrering og inkludering innen 2015**. Hensikten med en regional plan for det flerkulturelle Buskerud er å lykkes med dette.

13,3 % av befolkningen i Buskerud var i 2011 innvandrere. SSB's prognoser anslår at denne prosenten vil ha økt til 31,7 i 2040. Dette vil påvirke samfunnsutviklingen sterkt. Flere offentlige utredninger har pekt på at det norske velferdssamfunnet faktisk er avhengig av en vellykket integrering av innvandrerne i både arbeidsliv og samfunn. Arbeid rundt inkludering er en felles utfordring for alle kommunene og samfunnsaktører i Buskerud. Kompetansedeling og koordinering mellom ulike nivåer bør stå sentralt.

Den regionale planen vil sette særlig fokus på områder som har størst betydning for integrering og inkludering, bl.a.:

- arbeid
- utdanning
- helse
- samfunnsdeltakelse

Medvirkende:

Fylkeskommunen i tett dialog med arbeids- og næringsliv, kommuner, NAV, utdanningsinstitusjoner og innvanderorganisasjoner.

Organisering:

Planprosjekt med ledelse i fylkeskommunens utviklingsavdeling. Styringsgruppe med representanter fra kommuner, næringsliv, innvanderorganisasjoner og fylkeskommunen.

Tidsplan:

2013 - 2014

Regional plan for kulturminnevern

Formål:

Kulturminner er en viktig del av vår felles hukommelse og de er en ikke-fornybar ressurs som må forvaltes på en ansvarlig måte på vegne av våre etterkommere.

Det finnes i dag ingen overordnet plan eller strategi for kulturminnefeltet. Hensikten med en kulturminneplan er etablere et sterkere fokus på utviklingspotensialet og å etablere et sterkere og mer forpliktende samarbeid mellom alle aktører i kulturarvfeltet.

Følgende problemstillinger vil stå særlig sentralt:

- Redusere tapet av fredete og verneverdige kulturminner
- Kompetanseheving for kommunene innenfor kulturminnevern
- Partnerskap og samarbeid om kulturarv og kulturminnevern
- Verdiskaping med basis i kulturminner

Medvirkende:

Fylkeskommunen i tett dialog med kommunene, frivillige lag og organisasjoner, næringsliv og museer i Buskerud.

Organisering:

Planprosjekt med ledelse i fylkeskommunens utviklingsavdeling. Styringsgruppe med representanter fra kommuner, frivillige lag og organisasjoner, museer og fylkeskommunen.

Tidsplan:

Oppstart 2013-2014

Interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark

Jernbaneverket har utarbeidet en **konseptvalgutredning for godsterminal, sporarealer og kapasitet i Drammensområdet**.

Samtidig har Telemark og Vestfold fylkeskommuner lagt fram et forslag om en **interregional plan for intermodal godstransport i Buskerud, Vestfold og Telemark**. Buskerud fylkeskommune stiller seg åpen for forslaget og ønsker synspunkter på dette fra berørte høringsparter.

Oppsummering av forslaget:

Hensikten med interregional plan for godstransport er å flytte en større andel av godstransportarbeidet fra vei til bane og sjø. Opplegget forutsetter godstransport på Vestfoldbanen, og mulighet for godsomlasting til eller fra sjø i Drammen, Larvik og Grenland. Utvikling av tre intermodale knutepunkter for godshåndtering langs Vest-Viken, vil bidra til å gi grunnlag for utvikling nye logistikkvirksomheter tilknyttet hver havn. Positive effekter vil være mindre klimagassutslipp og mindre vegslitasje.

Planform:

Den interregionale planen skal dekke hele Buskerud, Vestfold og Telemark, og skal være tverrsektoriell og tverrfaglig.

Organisering og medvirkning:

Et eventuelt planarbeid er foreslått ledet av Vestfold fylkeskommune, i nært samarbeid med Buskerud og Telemark fylkeskommuner. De tre fylkesordførerne skal, sammen med én representant for opposisjonen i hvert fylkesting, være styringsgruppe for planarbeidet. Fylkesrådmannen i Vestfold er prosjekteier, i nært samarbeid med fylkesrådmennene i Buskerud og Telemark.

Det skal også etableres en bredt sammensatt prosjektgruppe med representanter for samferdsels- og næringsenhetene i de tre fylkeskommunene, representanter for de berørte kommunene, kommunale havnemyndigheter, Jernbaneverket, Statens Vegvesen Region Sør, Kystverket Sørøst og representanter for næringsinteressene i de tre regionene, med særlig vekt på godsoperatørene.

Tidsplan:

Oppstart 2013

6. Videre oppfølging av Regional planstrategi 2009-2012

Planstrategi for Buskerud 2009-2012 har 8 hovedområder som forutsettes fulgt opp med videre planer. I tillegg til dette er det også utarbeidet eller pågår arbeid med en del andre planer.

Oversikten nedenfor oppsummerer status på dette våren 2012, samt videre oppfølging framover.

Prioriterte områder i planstrategi 2009-2012	Påbegynte og gjennomførte planer og strategier -2009-2012	Status 2012	Videre oppfølging 2012-2016
1. Klima og energi			
	Klimahandlingsplan 2030 for Osloregionen Samarbeid fra 1999 med Oslo og Akershus om regional klimapolitikk.	Vedtatt i fylkestinget 2010	4-årig klimahandlingsplan for Buskerud fylkeskommune skal utarbeides i løpet av 2012-2013. Knyttes også opp til <i>Regional areal- og transportstrategi</i> .
2. Samferdsel m/kollektiv			
Areal og transport Buskerud	Areal- og transportplan Buskerudbyen. Regional plan som gjennomføres som ledd i Buskerudby-satsning.	Planlegges sluttbehandlet i 2012	Videre oppfølging avklares nærmere i behandling av Buskerudbyens areal- og transportplan. Knyttes også opp til <i>Regional areal- og transportstrategi</i> .
Kollektivtrafikkplan for Buskerud	Kollektivtrafikkplan for Buskerud fylke 2011-2014	Planlegges sluttbehandlet i 2012	Følges opp med et handlingsprogram. Knyttes også opp til <i>Regional areal- og transportstrategi</i> .
Drammen hamneområde	Ingen egen plan. Løses trolig gjennom Buskerudby-samarbeidet.		
3. Næringsutvikling			
Arbeidskraft	Besluttet å ikke gjennomføre plan		

Forskning og innovasjon	FoU og innovasjons-strategi for Buskerud 2010-2015. Skal være en felles basis for nye satsinger og en referanse for planer og strategier hos alle fylkets aktører innenfor FoU og innovasjon.	Vedtatt i fylkestinget 2009	Handlingsplan skal utarbeides i løpet av 2012. Planen rulleres i løpet av 2015
Reiseliv	“Først mot fremtiden” 2010-2016 Legger strategier for reiselivsutviklingen i fylket. Er et partnerskapsdokument som binder reiselivsnæring, organisasjoner, kommunene, virkemiddelapparat mm..	Vedtatt i fylkestinget 2010.	Årlige handlingsplaner fram tom. 2016. Etter dette må planen rulleres eller bli integrert i <i>Regional næringsplan for Buskerud eller.</i>
Kulturnæring	Kulturnæringer i Buskerud – strategi- og handlingsplan 2009-2012	Vedtatt av hovedutvalg (HUR og HUKIF) 2009	Rulleres eller integreres i <i>Regional næringsplan for Buskerud.</i>
Kunst og kultur	Kunst- og kulturstrategi for Buskerud 2011-2014 Overordnet strategiplan for hele feltet, samt hovedelementene fra kulturnæringssatsingen.	Vedtatt av HUKIF 01.06.2011	Handlingsplan skal utarbeides i løpet av 2012. Rulleres i løpet av 2014
Utviklingsplan for Ringeriksregionen	Strategiplan for Ringeriksregionen Regional prosess pågår i regi av Ringeriksregionen. Avventer nå prosjektet <i>Ringeriksregionen 2030.</i>		Lokal oppfølging i Ringeriksregionen
4. Læring hele livet			
	Livslang læring Gjennomføres som et mindre omfattende prosjekt enn opprinnelig forslag. Videre utvikling noe uklar.	Pågår	Videreføres eller vurderes integrert i <i>Regional plan for kunnskapssamfunnet.</i>
5. Kommuner med nedgang i folketallet			
	Velkommen til oss Foreslått som interkommunal plan, men gjennomføres nå som et treårig prosjekt.	Pågår og avsluttes i 2013	Pågår fortsatt. Videreføring avklares i prosjektprosessen.
6. Hardangervidda			
	Regional plan for Hardangervidda Samarbeid med Telemark og Hordaland	Vedtatt i de tre fylkestingene høsten 2011.	Følges opp og rulleres i samarbeid med berørte fylker og kommuner

	fylkeskommuner.		
7. Vassdrag/-vassbruk			
	Forvaltningsplan 2010-2015 og tiltaksprogram for vannregionene • Glomma (vannregion 1) • Vest-Viken (vannregion 2) Samarbeid med flere fylkeskommuner. Buskerud har ansvar for Forvaltningsplan for Vest-Viken. Revisjoner pågår. Høring av planprogram for perioden 2016-2021 er gjennomført.	Vedtatt i fylkestinget 2009. Forvaltningsplan godkjent ved kgl. res.2010 Revidert plan skal behandles i fylkestinget i 2015.	Følges opp og rulleres i samarbeid med berørte fylker og kommuner
8. Folkehelse			
	Strategi for folkehelse i Buskerud 2010-2014	Vedtatt i fylkestinget 2010. Handlingsplan vedtatt i 2012	Årlig rullering av handlingsplanen. Strategien planlegges rullert i 2014
Andre aktuelle planer og strategier			
	Strategi på landbruks- og matområdet. Buskerud fylkeskommune 2011-2015.	Vedtatt i fylkestinget 2011	Vurderes rullert med bakgrunn i ny landbruks- og matmelding. Jordvern følges opp gjennom <i>Regional areal- og transportstrategi</i>
	Regional plan for universell utforming - Buskerud mot 2025	Vedtatt i fylkestinget 2011	Handlingsprogram vedtatt i 2012. Skal rulleres årlig.
	Internasjonal strategi - «Buskerud i Europa»	Vedtatt i fylkestinget 2010.	Skal evalueres høsten 2012, trolig rullering i 2014
	Strategi for det flerkulturelle Buskerud Fylkestinget har vedtatt at temaet som et eget satsingsområde i neste regionale planstrategi.	Vedtatt i fylkestinget 2011	Egen regional plan foreslås (jfr. kap. 5)
	Scenekunstplan for Buskerud Hovedstrategiene er nå tatt inn i kunst- og kulturstrategien, men planen er fortsatt aktuell	Vedtatt av hovedutvalg (HUKIF) 2009	Vurderes rullert eller integrert i kunst- og kulturstrategien
	Strategi for museumsutvikling i Buskerud 2011 –	Vedtatt i hovedutvalg (HUKIF)	Rulleres i 2015

	2015	2011	
	Sektorplan for fysisk aktivitet 2002 – 2005	Etter vedtak i hovedutvalg (HUK) 2001 er den årlig prolongert.	Videre oppfølging avventer idrettsmeldingen som er forventet i løpet av 2012. Rullering eller ny regional plan avklares da.
	Regional plan for Nordfjella Samarbeid med Sogn og Fjordane og Hordaland fylkeskommuner	Pågår	Forventes vedtatt i 2013. Følges deretter opp i samarbeid med berørte fylker og kommuner
	Fylkesvegstrategi Strategi for perioden 2014-2023 som skal danne grunnlag for handlingsprogram for fylkesveger.	Pågår	Forventes vedtatt i oktober 2012. Følges opp med konkrete handlingsprogram. Knyttes også opp til <i>Regional areal- og transportstrategi</i> .